

Asia: VN/14603/2019-OM-2

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi henkilötietojen käsittelystä Rikosseuraamuslaitoksessa sekä vankeuslain ja eräiden muiden seuraamusten täytäntöönpanosta annettujen lakien muuttamisesta

Klikkaa ja lisää väliotsikko

Lausunnonantajan yleiset kommentit esityksestä ja sen tavoitteista

Maahanmuuttovirasto kiittää mahdollisuudesta lausua lausuntopyynnössä yksilöityyn hallituksen esitykseen liittyen. Esityksessä ehdotetut lakimuutokset selkeyttäisivät sääntelyä, parantaisivat viranomaisten välisen tiedonvaihdon edellytyksiä ja samalla lisäisivät vankien ja yhdyskuntaseuraamukseen tuomittujen oikeusturvaa. Maahanmuuttovirasto lausuu ehdotettuun lakiin henkilötietojen käsittelystä Rikosseuraamuslaitoksessa. Maahanmuuttovirastolla ei ole lausuttavaa lausuntopyynnön muihin osioihin.

Lausunnonantajan kommentit keskeisistä ehdotuksista ja säännösehdoituksista

1. laki henkilötietojen käsittelystä Rikosseuraamuslaitoksessa

Esityksen perusteluissa todetaan lain 5 §:ssä tarkoitettujen yksilöintitietojen kohdalla, että henkilötunnuksen ohella ja sen kaltaisena yksilöintitietona olisi mahdollista tallentaa muu henkilön yksilöintiin tarvittava tunnus, kuten ulkomaan kansalaisen henkilötunnus tai Maahanmuuttoviraston turvapaikanhakijalle antama väliaikainen henkilötunnus.

Maahanmuuttovirasto ei anna turvapaikanhakijoille väliaikaisia henkilötunnuksia vaan käyttää asiakkaidensa yksilöimiseen asiakasnumeroa. Asiakasnumero annetaan turvapaikanhakijoiden lisäksi myös kaikille muille Maahanmuuttoviraston asiakkaille. Vaikka Maahanmuuttoviraston antamaa väliaikaista henkilötunnusta ei ole esityksessä ehdotettu lisättäväksi varsinaiseen lakitekstiin, olisi esityksen perustelutekstistä selvyuden vuoksi poistettava viittaus siihen. Mikäli Rikosseuraamuslaitoksen tietojärjestelmään on tarpeen tallentaa muiden viranomaisten asiakasnumeroita, olisi siitä mainittava ehdotettavan lain 5 §:ssä.

Maahanmuuttoviraston näkökulmasta esityksen merkittävimmät kohdat liittyvät ehdotettuihin tiedonsaantioikeuksiin. Ehdotetun lain 15 §:n 1 momentin 3 kohdan mukainen Rikosseuraamuslaitoksen oikeus saada ”Maahanmuuttovirastolta tieto rikoksesta epäillyn, yhdyskuntaseuraamusta suorittavan, valvottuun koevapauteen sijoitetun tai Rikosseuraamuslaitoksen yksikössä olevan taikka olleen ulkomaalaisrekisterissä olevan ulkomaalaisen maassa oleskelua ja maasta poistamista koskevasta asiasta, maasta poistamista koskevan päätöksen toimeenpanosta sekä maahantulokiellosta ja sen pituudesta” on nykyistä sääntelyä vastaava ja Maahanmuuttovirasto puoltaa sen säilyttämistä ennallaan.

Aiemmin ongelmalliseksi todettu seikka siitä, ettei Maahanmuuttovirastolla ole ollut lainmukaista tiedonsaantioikeutta saada tietoja vangittujen asiakkaidensa yhteystiedoista, olinpaikasta tai vapautuspäivästä selvityspyyntöjen lähettämiseksi tai suullisten kuulemisten järjestämiseksi on osin korjaantunut 1.9.2020 voimaan tulleen lain henkilötietojen käsittelystä maahanmuuttohallinnossa (615/2020) 13 §:n myötä.

Voimassa olevassa Rikosseuraamuslaitoksen henkilötietolaissa säädetään erikseen henkilötietojen luovuttamisesta poliisille, Maahanmuuttovirastolle ja vastaanottokeskukselle. Lausuntopyynnön kohteena olevassa esityksessä on ehdotettu näin olevan jatkossakin.

Ehdotettavan lain 19 §:n myötä Maahanmuuttovirastolle lisättäisiin oikeus saada tieto Rikosseuraamuslaitoksen yksikköön otetun sijoittamisesta Rikosseuraamuslaitoksessa. Nykyisin voimassa olevan lain mukaiset muut tiedonsaantioikeudet Maahanmuuttoviraston osalta pysyisivät ennallaan. Mainittu lisäys sijoittamistietojen saamiseksi tekisi selväksi sen, että Rikosseuraamuslaitos voisi luovuttaa Maahanmuuttovirastolle lakisääteisten tehtävien, kuten esimerkiksi turvapaikkapuhuttelujen järjestämisen kannalta tarpeelliset tiedot viraston asiakkaiden sijoittamisesta Rikosseuraamuslaitoksessa. Maahanmuuttovirasto kannattaakin ehdotettua, viraston tiedonsaantioikeutta täsmentävää lisäystä rikosseuraamuslaitoksen henkilötietolain 19 §:ään.

Maahanmuuttovirastolla olisi tietyissä tilanteissa tarve myös turvallisuustietorekisterin tiedoille. Tietotarve koskee esimerkiksi Maahanmuuttoviraston vankilassa järjestämän suullisen kuulemisen turvallisuuden mahdollisesti vaarantavia tietoja. Lisäksi turvallisuustietorekisterin tiedoille voi olla tarvetta myös turvapaikka-asioiden tai suojeluaseman lakkauttamis- peruuttamis- ja karkottamisasioiden päätösharkintaan liittyvissä tilanteissa, jos rekisterissä on esimerkiksi tietoja henkilön yhteyksistä rikollisjärjestöihin vankilassa. Maahanmuuttovirasto esittääkin harkittavaksi Maahanmuuttoviraston lisäämistä ehdotetun lain 27 §:n mukaiseen tiedonluovutuslainsäätelyyn.

2. hallintolain soveltaminen

-

3. yhdyskuntaseuraamusten täytäntöönpanon aloittaminen

-

4. sakon maksaminen vankilassa

-

5. rangaistusajan suunnittelu

-

6. kurinpito ja velvollisuuksien rikkominen

-

7. päihteettömyyden valvonta

-

8. voimakeinojen käyttö

-

9. valvotun koevapauden edellytysten selvittäminen

-

10. päätösvalta

-

11. muutoksenhaku

-

12. muut muutosehdotukset

-

Lausunnonantajan kommentit esityksen perustuslainmukaisuudesta

-

Lausunnonantajan muut kommentit

-

Viiman Santtu
Maahanmuuttovirasto